

LOENCHO

AITON guztiyak billoba maitiak dirala badakigu, baña Joše Antonio Kirrikimarraka'enekua bezelakuak guchi ezagutzen dirala ere bai. Seme bakarra gandik, du billoba bakar Loencho, ta bere arrekin choratua dago.

Semearentzat oso aita gogorra izan omen zan: baña billobarentzat ikusi dan aitonik leun ta biguñena da.

Ez da ori arrigarrizko gauza, ta ez da Joše Antonio bakarra izan era ortako aitona. Askotan ikusten dira aita zorrotzak aitonik kamu-tzenak izaten.

Loencho'k zortzi urte dauzka oraindik, bañan aitonaren biguinta-suna ezagutzen ogei urtekoaren adimena baduela ematen du.

Badaki zer joku egin, aitona gandik nai duben guziya irišteko, ta billobaren azkartasun abek aitona oso choratuba daukate.

Erraña askotan asarretzen zayote, ta bai esan ere:

—Aur bat bakarra gendubren ustez, bañan bi ere badakazkigu, ta biyetan zarrena, aurrik aurrena.

Orlakuak aditzian lertzeko zoriyan algaraka jartzen da Joše Antonio; ta ez dago zer esanik Loencho'k nai duben guziya egiten dubela.

Ezin du iñork berakin bururatu. Aitak erriyetan ematen badiyo, aitonaren gana juango da beriala, ta onek oso suturik semeari erasoko diyo.

Amarekin badu berriz berdin gertatzen da; ta onla dala aita, dala ama beti Loencho'k nai duben guziya egiten du.

Batzubetan nai izaten du aitonak nagusitasun piška bat bere billoba-arkin eduki, asarre anchian azaltzen da, kopeta illuna jartzen du..... alperrik ordia. Loencho'k berari dagokiyon alako ateraldiren bat esan-

go du, ta aitona algaraka lertzeko zoriyan jarriko da ta orrenbesterekin amaitutzen dira Joŕe Antonio'ren, aserriak eta nagusitasunak.

Eta mutil koŕkorra echeko guztiyen gain gelditzen da.

Izan ere alako aterakaiyak ditu mutil koŕkorrak. Aitonak bańo ge-yago dakiyela dagoeneko diyote echekuak, eta zerbait esateko ere bada.

—Zer izango ote aiz i nik ainbeste urte izatian, esaten du askotan aitonak.

—¿Ni?, erantzuten du mutil koŕkorrak, ni izango naiz aitona.

Eta entzutekuak dira orduban aitonaren algara burrunbatsuak.

¿Nondik atera zaigu orren billoba azkarra?, esaten du askotan Joŕe Antonio'k.

Bere aitaren gandik ez beintzat. Onen garayian, ikusi dan mutillik chocholo, chaldan, ergelena zan. Eta era ontan seme gizarajoa asto-la-piko bat bezela jartzen du.

Batzubetan asarretzen zayo erraña, orrelako tajugabeko gauzak entzutian, ta erre ŕamarra erantzuten diyo: semia chocholo ta chaldana bazan bere aitaren antza izango zuben.

—Ez da orrela, erantzuten du orduan Joŕe Antonio'k, nere antza semiak ez, bańan billobak du. Orren azkartasuna, pizkortasuna, bizitasuna.....

—Ez du beaz aitonaren ichura aundirik.

Eta orrela bataren ta bestiaren artian chiniŕtu azi diyote mutil koŕkorrari, bere aldian bai aita, ta bai aitonare bi chocholo besterik ez dirala.

Bera, echeko guziyen gain dagola uste oso osoan jarri da; ta aizez betia bezela oso pustutua dago.

Zuek ez dakizute ezer, noiznai esaten diye bai aitari ta bai aitonari. Arrek egiten dituben gauzak asmatzeko edo egiteko gauza ez dirala; ta beste orrelako milla ichura gabeko esakuntza ateratzen ditu.

Ta iya ez da oraindik lurrian agiri.

Batzuetan esaera parragarriak ere asmatzen ditu. Lengan esan zion aitonari:

—Zuk ez dezu beńere egingo nik egiten detana.

—¿Zer gero?

—Azi.

A. DARRA